

Kuka naista äänestää?

Analyysi eri taustamuuttujien yhteydestä äänestäjän valitseman ehdokkaan sukupuoleen vuoden
2023 eduskuntavaaleissa

Anni Sorakunnas
Kandidaatintutkielma
Valtio-oppi
Turun Yliopisto
Syksy 2024

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaan tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Filosofian, poliittisen historian ja valtio-opin laitos / Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

SORAKUNNAS, ANNI: Kuka naista äänestää? Analyysi eri taustamuuttujien yhteydestä äänestäjän valitseman ehdokkaan sukupuoleen vuoden 2023 eduskuntavaaleissa.

Kandidaatintutkielma, 30 s.

Valtio-oppi

Marraskuu 2024

Ihmisten äänestyskäyttäytyminen ratkaisee sen, ketkä saavat lainsäädäntövaltaa ja minkälaiset ihmiset tekevät poliittiset päätökset. Suomi on historiansa aikana ollut edelläkävijä naisten poliittisen osallistumisen ja aseman kannalta, mutta edes naisten määrällisestä enemmistöstä ja korkeammasta äänestysaktiivisuudesta huolimatta eduskunnassa ei ole ikinä ollut naisenemmistöä. Naiskansanedustajien määrän kasvun puolesta puhuvat niin reiluus, edustavuus kuin myös ajatut politiikkatoimet. Naisia tarvitaan siis parlamentteihin, mutta kuka heitä sinne äänestää?

Tässä tutkielmassa selvitetään, miten vastaajan asuinpaikka sekä sijoittuminen liberaali-konservatiivi- ja oikeisto-vasemmisto-akseleilla vaikuttivat siihen, äänestikö henkilö naisehdokasta vuoden 2023 eduskuntavaaleissa. Naisia ja miehiä tarkastellaan erillisinä ryhminä nyanssierojen havaitsemiseksi. Tutkielmaa ja sen tuloksia teoretisoidaan Hanna Pitkinin luomalla edustavuuden teorialla hyödyntäen erityisesti substantiaalisien ja deskriptiivisten edustavuuden näkökulmia, minkä lisäksi hyödynnetään jo entuudestaan laajaa aiempaa tutkimuskirjallisuutta äänestyskäyttäytymisestä. Tutkielman aineistona on vuoden 2023 Eduskuntavaalitutkimuksen aineisto ja metodina logistinen regressioanalyysi.

Tutkielman mukaan vasemmistoon identifioituminen kasvatti sekä naisten että miesten todennäköisyyttä äänestää naisehdokasta. Lisäksi miehillä todennäköisyys äänestää naista kasvoi sitä mukaa, mitä liberaalimpaan suuntaan vastaaja liikkui, kun taas naisilla kaupungissa asuminen maaseudun sijaan kasvatti todennäköisyyttä äänestää naisehdokasta. Naisia äänestävien naisten käytöstä voidaan selittää sekä deskriptiivisen että substantiaalisien edustavuuden teorioilla, minkä lisäksi selityksiä haetaan äänestäjien ja puolueiden arvoista sekä sukupuolistereotypioista.

Avainsanat: äänestyskäyttäytyminen, eduskuntavaalit, edustus, sukupuoli, poliittiset asenteet

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Äänestyskäyttäytyminen	3
2.1 Edustavuuden eri muodot	4
2.2 Ketä edustetaan ja miten	6
2.3 Naisehdokkaan äänestäminen	7
2.4 Tutkimusasetelma ja hypoteesit	9
3 Aineisto ja menetelmät	9
3.1 Aineisto	10
3.2 Muuttujat	10
3.3 Logistinen regressioanalyysi metodina	14
4 Äänestyspäätökseen vaikuttavat tekijät	16
5 Johtopäätökset	23
Lähdeluettelo	26

1 Johdanto

Toimivan edustuksellisen demokratian pohjana on vaalit, joissa äänioikeutetut valitsevat edustajat käyttämään valtaa puolestaan, siis edustamaan itseään. Ihmisten äänestyskäyttäytyminen ratkaisee siis sen, ketkä saavat valtaa ja minkälaiset ihmiset tekevät poliittiset päätökset. Suomi on historiansa aikana ollut edelläkävijä naisten poliittisen osallistumisen ja aseman kannalta. Jo vuosikymmeniä suomalaisten naisten äänestysprosentti on ollut miehiä korkeampi ja vuonna 2019, kun eduskuntaan valittiin ennätyselliset 94 naista (47% kansanedustajista), oli Suomessa eniten naiskansanedustajia eurooppalaisessa vertailussa (Pikkala 2020, 80). Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa naisia valittiin edelleen korkea määrä, yhteensä 92 naiskansanedustajaa (Tilastokeskus 2023a). Mutta kuka naista äänestää ja miksi?

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkitaan suomalaisten äänestyskäyttäytymistä vuoden 2023 eduskuntavaaleissa. Tutkielman tarkoituksena on selvittää eri taustamuuttujien vaikutusta siihen, äänestikö henkilö naisehdokasta. Naisten ja miesten äänestyskäyttäytymistä tarkastellaan erikseen mahdollisten sukupuolierojen havaitsemiseksi. Selittävinä muuttujina ovat vastaajan asuinpaikka sekä sijainti oikeisto-vasemmisto-akselilla ja liberaali-konservatiivi-akselilla. Vastaajat ovat sijoittaneet itse itsensä näille kahdelle akselille, eli ne ovat vastaajien subjektiivisia näkemyksiä omasta poliittisesta sijainnistaan. Tutkielman kontrollimuuttujina käytetään ikää ja koulutusta.

Äänestyskäyttäytymistä on tutkittu paljon ja useista eri näkökulmista niin kansainvälisesti kuin myös Suomessa. Tyypillisesti äänestyskäyttäytymistä tutkittaessa selvitetään vaihtelevasti eri selittävien muuttujien, kuten iän, tulotason, koulutustason tai poliittisen sijoittumisen, vaikutusta äänestyspäätökseen esimerkiksi puoluevalinnan tai ehdokkaan sukupuolen osalta. Suomessa aihetta ovat tutkineet esimerkiksi Helimäki *et al.* (2023) vuoden 2011 ja 2019 eduskuntavaaleissa, Holli ja Wass (2010) vuoden 2007 eduskuntavaaleissa sekä Giger *et al.* (2014) viisissä eduskuntavaaleissa vuosien 1979-2011 välillä (Helimäki *et al.* 2023; Holli & Wass 2010; Giger *et al.* 2014). Asuinpaikan vaikutusta äänestetyin ehdokkaan sukupuoleen ei ole tutkittu aiemmin, joten tämä tutkielma tuo uutena näkökulmana jo ennestään laajaan tutkimuskenttään asuinpaikan käytön selittäväksi muuttujana. Lisäksi, koska tutkielmassa on asuinpaikkamuuttujaa lukuun ottamatta muuten samankaltainen tutkimusasetelma kuin Helimäki *et al.* (2023) tutkimuksessa, tarjoaa tämä mahdollisuuden arvioida kaksia peräkkäisiä eduskuntavaaleja ja niissä ilmenneitä tuloksia liittyen naisehdokkaiden äänestämiseen sekä mahdollisesti löytää trendejä äänestyskäyttäytymisessä.

Aiemmassa tutkimuksessa on osoitettu, että Suomessa vasemmistopuolueiden kannattajat äänestävät naisia oikeistopuolueiden kannattajia todennäköisemmin. Puoluekannatuksen mukaan tarkasteltuna erityisesti Vihreiden, Sosialidemokraattien ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen kannattajat korostuvat naisten äänestämässä. (Holli & Wass 2010, 623.) Helimäen *et al.* (2023, 6, 15) tutkimuksen mukaan vasemmisto-oikeisto-jaon osalta vasemmistoon kuuluvat äänestävät oikeistoon kuuluvia todennäköisemmin naisia, kun taas perinteisiä ja konservatiivisia arvoja omaavat miehet olivat epätodennäköisiä äänestämään naisehdokkaita. Asuinpaikan vaikutuksesta äänestetyin ehdokkaan sukupuoleen ei ole aiempaa tutkimuskirjallisuutta Suomessa.

Edustavuuden teorian uranuurtaja on Hanna Pitkin teoksellaan *The Concept of Representation* (1967), jossa Pitkin esittelee neljä eri edustavuuden mallia. Hänen esittelemistään edustavuuden malleista erityisesti substantiaallinen edustavuus ja deskriptiivinen edustavuus sopivat äänestyskäyttäytymisen teoretisointiin. Näiden mallien ero on pohjimmiltaan siinä, mistä näkökulmasta edustaja nähdään. Deskriptiivisen edustavuuden mukaan keskeisintä on se, millainen edustaja on, eli hänen ulkoiset piirteensä ohittavat politiikan asiasisällön. (Pitkin 1967, 61.) Tämän tutkielman kontekstissa deskriptiivinen edustavuus toteutuisi siis siten, että naiset äänestäisivät naisehdokkaita jopa riippumatta näiden poliittisista kannoista. Substantiaalisen edustavuuden keskiössä puolestaan on ajatus edustajan toiminnasta (Pitkin 1967, 113) ja siitä, että tiettyä sukupuolta oleva edustaja olisi parhaiten kykenevä ajamaan sille sukupuolelle tärkeitä politiikan asiakysymyksiä ja ryhmän etuja (Holli & Wass 2010, 600).

Tutkielman aineisto on vuoden 2023 Eduskuntavaalitutkimuksen (n = 2833) kyselyaineisto. Tutkielma on kvantitatiivinen ja siinä käytetään logistista regressioanalyysiä, joka on vallitseva metodi aiheesta aiemmin tehdyissä tutkimuksissa (ks. esim. Helimäki *et al.* 2023; Holli & Wass 2010). Regressioanalyysin avulla selvitetään, mitkä tekijät korreloivat mielenkiinnon kohteena olevan tekijän eli selitettävän muuttujan kanssa (Ketokivi 2009, 86), eli samanaikaisesti voidaan tutkia useamman eri muuttujan vaikutusta selitettävään muuttujaan. Logistista regressioanalyysiä käytetään, kun selitettävä muuttuja on dikotominen eli saa vain kaksi arvoa. (Kaakinen & Ellonen n.d.) Analyysin tarkoituksena on muodostaa malli, joka ennustaa selittävien muuttujien avulla vaihtelua selitettävässä muuttujassa (Nummenmaa 2003, 332). Analyysin tulokset kertovat, ovatko mallin selittävät muuttujat yhteydessä tapahtuman kanssa ja jos ovat, kuinka voimakas yhteys on (Kaakinen & Ellonen n. d.).

Tässä tutkielmassa johdantoa seuraa aihepiirin teoriaa käsittelevä luku, jossa ensin avataan äänestyskäyttäytymisen teoreettista pohjaa deskriptiivisen ja substantiaalisen edustavuuden käsitteen näkökulmasta. Sen jälkeen luvussa esitellään naisehdokkaan äänestämiseen vaikuttavia tekijöitä aiemman tutkimuskirjallisuuden kautta. Aiempien tutkimusten ja teoriakirjallisuuden pohjalta muodostetaan luvun lopussa esiteltävät hypoteesit ja tutkimusasetelma. Kolmannessa luvussa käsitellään tutkielman aineisto, muuttujat ja logistinen regressioanalyysi metodina. Neljännessä luvussa esitellään ja analysoidaan saadut tulokset sekä arvioidaan hypoteesien toteutuminen. Lisäksi tuloksia verrataan aiempaan tutkimuskirjallisuuteen mahdollisten trendien havaitsemiseksi. Viimeisessä luvussa vedetään tutkielma yhteen ja pohditaan mahdollisia tutkielman rajoitteita sekä jatkotutkimuksen mahdollisuuksia.

2 Äänestyskäyttäytyminen

Kansanedustuslaitoksen kokoonpano on seurausta äänestäjien valinnoista ja käyttäytymisestä. Kun tarkastellaan sitä, mikä saa äänestäjät äänestämään naisia edustajikseen, onkin mielekästä ensimmäisenä pohtia sitä, miksi naisia ylipäättään pitäisi olla kansanedustajina. Sukupuolten välinen tasa-arvo kansanedustajien sukupuolijakoa tarkastellessa on Suomessa ollut jo pitkään kansainvälistä kärkeä, mutta vaikka naiset äänestävät miehiä aktiivisemmin, ei eduskunnassa ole kertaakaan ollut naisenemmistöä (Pikkala 2020, 80). Toisaalta, vaikka Suomessa tilanne naisten edustuksen suhteen onkin melko hyvä, ei sukupuolten tasa-arvo toteudu vielä politiikan saralla (Sipinen *et al.* 2022, 368).

Tutkimusten mukaan naisten määrän kasvulle kansanedustuslaitoksissa olisi kuitenkin tilausta, sillä kansalaisten halu lisätä naisedustajien määrää on huomattu useissa eri valtioissa. Suomessa on huomattu, että naisäänestäjille oman sukupuolen äänestäminen on miehiä tietoisempi ja poliittisempi valinta, sillä naiset haluavat lisätä naiskansanedustajien määrää (Holli 2014, 136). Tämän lisäksi myös Iso-Britanniassa naiset haluaisivat lisää naisedustajia (Campbell & Heath 2017, 210), kun taas Yhdysvalloissa molempien sukupuolten enemmistö kokee, että ideaalissa hallinnossa olisi tasapainoinen osuus naisia ja miehiä (Dolan 2009, 76).

Naisten merkitystä kansanedustuslaitoksessa voidaan perustella esimerkiksi reiludella tai poliittikkatoimilla. Koska naisia on absoluuttinen enemmistö väestöstä, olisi joidenkin näkökulmien mukaan oikeutettua, että myös edustuslaitoksessa olisi enemmistö naisia, jotta se kuvaisi edustamaansa kansaa. Toisaalta naisten tärkeyttä kansanedustajina perustellaan poliittikkatoimien

näkökulmasta, sillä ajatellaan, että naisedustajat ajavat naisia koskevaa lainsäädäntöä ja naisten etuja. (Campbell & Heath 2017, 210.) Useat tutkimukset esimerkiksi osoittavat, että naispoliitikot edistävät miespoliitikkoja aktiivisemmin sukupuolten tasa-arvoon liittyviä aiheita (Sipinen *et al.* 2022, 349). Poliittikkaa tarkastellessa myös naisten osuudella on merkitystä, joskin tarkasta määrästä on eriäviä käsityksiä. Joidenkin arvioiden mukaan kansanedustajista on oltava 15 prosenttia naisia, jotta nämä pystyvät muuttamaan poliittista agendaa, kun taas naisten etua ajavien poliittikkatoimien edistäminen vaatii, että kansanedustajista 40 prosenttia on naisia. (Wängnerud 2009, 60.) Kääntäen nämä tulokset tarkoittaisivat siis sitä, että ilman riittävää määrää naisia kansanedustajina ei joitain asioita nostettaisi agendalle tai ne jäisivät miesten tärkeinä pitämien poliittikkatoimien varjoon.

2.1 Edustavuuden eri muodot

Edustavuuden teorian ja sen eri näkökulmien yksi perusteoksista on Hanna Pitkinin *The Concept of Representation* (1967). Vaikka teoriaa on sovellettu jo pitkään, se nousee edelleen esiin uudemmassa edustavuutta käsittelevässä kirjallisuudessa (ks. esim. Helimäki & von Schoultz 2024; Campbell & Heath 2017; Celis & Childs 2008; Reingold 2008). Teoksessaan Pitkin (1967) esittelee neljä eri edustavuuden suuntausta: formalistinen, symbolistinen, substantiaalinen ja deskriptiivinen edustavuus. Tässä tutkielmassa keskitytään näistä malleista kahteen jälkimmäiseen, sillä niiden kautta voidaan parhaiten selittää sitä, mitä äänestäjä valinnallaan haluaa ja miksi, eli siten ne ovat äänestyskäyttäytymistä analysoidessa toimivimmat työkalut. Pitkinin mukaan edustavuus tarkoittaa sitä, että jokin tosiasiallisesti poissaoleva saadaan jossain määrin paikallaolevaksi (Pitkin 1967, 8). Edustuksellisessa demokratiassa kansalaiset ovat siis kansaa edustavien poliitikkojen kautta läsnä. Tämä määritelmä on osin paradoksaalinen, sillä ajatuksen mukaan jokin on samanaikaisesti sekä poissa että läsnä (Pitkin 1967, 9). Pitkinin (1967, 9) mukaan ajatusta ei kuitenkaan tarvitse tulkita niin kirjaimellisesti, vaan voidaan todeta, että jokin konkreettisesti poissaoleva on sanan ei-kirjaimellisessa määritelmässä läsnä.

Substantiaalisen ja deskriptiivisen edustavuuden ero on pohjimmiltaan siinä, mistä näkökulmasta edustaja nähdään. Substantiaalisessa edustavuudessa (engl. substantive representation) keskeistä on se, mitä edustaja tekee (engl. acting for), eli edustajan nähdään tekevän konkreettisia toimia edustettavan eteen. Ajatellaan, että edustajan velvollisuutena on toimia edustettavan agenttina tai puolesta toimijana ja valvoa edustettaviensa etuja. (Pitkin 1967, 113-114.) Pitkinin (1967, 118) mukaan tämä edustavuuden näkökulma on kuitenkin teoreettisella tasolla hyvin vaikea muodostaa,

vaikka käytännössä ymmärretäänkin, että toisten puolesta toimiminen sisältää tietynlaista käytöstä ja velvoitteita. Substantiaalisessa edustavuudessa edustajan toimia peilataan edustettavien hänelle asettamiin odotuksiin, mutta käytännössä edustajan toimintaa ohjaa myös ympärillä olevan maailman konteksti, kuten lainsäädäntö (Pitkin 1967, 118).

Deskriptiivisen edustavuuden (engl. descriptive representation) keskiössä on se, millainen edustaja on (engl. standing for), eli edustajan piirteitä tarkastellaan tämän toiminnan sijaan. Tässä edustavuuden mallissa edustaja nähdään ennen kaikkea samankaltaisena edustettavansa kanssa esimerkiksi sosioekonomisten tekijöiden valossa. Tällöin koko edustavuuden perusajatus on eri kuin substantiaalisessa edustavuudessa: edustavuudella ei siis ajatella edustettavan tiettyjä arvoja ja näkemyksiä, vaan sen nähdään peilaavan joitain ihmisten ulkoisia piirteitä ja tekijöitä. Joidenkin edustavuuden teoreetikkojen mukaan todellinen edustavuus on sitä, että kansaa edustavan elimen kokoonpano heijastaa mahdollisimman tarkasti edustamansa kansan kokoonpanoa ja siten yleistä mielipidettä. Tämän argumentin mukaan ilman tätä vastaavuutta ja heijastusta ei ole edustavuutta eikä siten edustavia päätöksiä. (Pitkin 1967, 60-62.)

Erityisesti naisten äänestyskäyttäytymistä on pyritty selittämään deskriptiivisen ja substantiaalisen edustavuuden kautta (Rosenthal 1995, 600). Deskriptiivisellä edustavuudella sukupuolen kontekstissa viitataan siihen, että edustajaksi halutaan nimenomaan oman sukupuolen edustaja, vaikka tämän poliittiset mielipiteet eroaisivat äänestäjästä. Substantiaalisen edustavuuden näkökulmasta tarkasteltuna puolestaan nähdään, että oman sukupuolen edustaja olisi kykenevämpi ja halukkaampi ajamaan omalle sukupuolelle tärkeitä asioita. (Holli & Wass 2010, 600.) Ajatellaan, että esimerkiksi naisten yhteiset kokemukset ajaisivat naiset edustajiksi toimimaan todennäköisemmin naisten kuin miesten puolesta politiikassa, vaikka tämä ei olekaan taattua. Joidenkin näkemysten mukaan paras tapa saada asiatarvoitteensa edustetuksi politiikassa on valita itseään deskriptiivisesti edustava edustaja, eli substantiaalinen edustavuus vaatisi deskriptiivistä edustavuutta toteutuakseen. (Celis & Childs 2008, 419; Wängnerud 2009, 52) Kaikki samaa sukupuolta olevat äänestäjät eivät kuitenkaan luonnollisesti jaa samaa poliittista ideologiaa kaikkien samaa sukupuolta olevien edustajien kanssa, joten deskriptiivinen ja substantiaalinen edustavuus ovat usein ristiriidassa keskenään (Rosenthal 1995, 600).

Deskriptiivisen ja substantiaalisen edustavuuden toteutuminen on myös vaalijärjestelmästä riippuvaista. Suhteellista vaalitapaa pidetään enemmistövaalitapaa huomattavasti parempana sukupuolinäkökulmasta. Naisten osuuden maksimoimiseksi paras vaalitapa olisi suhteellisen

vaalitavan suljettu listavaali, jossa ehdokaslistat olisi järjestetty listaamalla vuorotellen naisia ja miehiä. Avoimessa listavaalitavassa valittujen naisten osuuteen vaikuttaa merkittävästi ehdokasasettelun sukupuolijakauma. (Holli 2014, 135.) Suomen vaalijärjestelmän keskeiset piirteet ovat suhteellinen edustuksellisuus, avoin listavaali ja ehdokkaan äänestäminen pelkän puolueen sijaan, eli Suomen vaalijärjestelmä on ehdokaslähtöinen ja siinä voi toteutua substantiaalinen ja deskriptiivinen edustavuus. Kansalaisten äänestyskäyttäytymisellä on siis suora vaikutus deskriptiivisen edustavuuden toteutumiseen ja tasoon. Alle 10 prosenttia suomalaisista kuitenkin kertoo ehdokkaan sukupuolen olevan ratkaiseva tekijä äänestyspäätökselle, mutta toisaalta alitajuiset stereotyyppit sukupuolista voivat vaikuttaa päätökseen tiedostamatta. (Helimäki & von Schoultz 2024, 180, 187-188.)

2.2 Ketä edustetaan ja miten

Edellä esitellyn Pitkinin (1967) teoriaa substantiaalisesta ja deskriptiivisestä edustavuudesta voidaan tarkastella konkreettisemmin Bengtssonin (2014) tutkimuksen tulosten kautta pohtien sitä, miten edustavuus toteutuu. Bengtsson (2014) esittelee kahta empiiristä materiaalia hyödyntämällä edustamisen tyyliä ja edustamisen painopistettä sekä äänestäjien että kansanedustajien mielipiteiden osalta.

Bengtssonin (2014) mukaan äänestäjistä 32% näkee kansanedustajat ensisijaisesti äänestäjien edustajina eli kansalaiset odottavat poliitikoilta äänestäjien mielipiteiden seuraamista. Kansanedustajista vain 10% kokee itsensä ensisijaisesti äänestäjien edustajina. Sekä äänestäjät (36%) että kansanedustajat (52%) pitävät riippumattomasti toimivan luottamusmiehen roolia parhaana vaihtoehtona poliitikolle. (Bengtsson 2014, 71-72.) Näitä tuloksia voidaan peilata substantiaalisen edustavuuden teoriaan, jonka mukaan edustajan roolina on toimia edustettaviensa, siis äänestäjiensä, puolesta ja ajaa heidän etuaan (Pitkin 1967, 113-114). Tähän teoriaan istuisi parhaiten malli poliitikosta äänestäjiensä edustajana, mutta käytännön tarkastelussa vain noin kolmannes äänestäjistä ja vain kymmenes kansanedustajista tuki tätä roolia.

Edustamisen painopisteen tarkastelemisessa Bengtsson (2014) tutki sitä, minkä ryhmän etua puolustetaan edunvalvonnassa. Vaihtoehtoiset ryhmät olivat vaalipiiri, puolue, jokin yhteiskunnallinen ryhmä (esimerkiksi naiset) ja koko maan väestö. Deskriptiivisen edustavuuden ja sukupuolen näkökulmasta näistä ryhmistä kiinnostavin on yhteiskunnallinen ryhmä. Äänestäjistä

vain 2% ja kansanedustajista 3% piti yhteiskunnallista ryhmää tärkeimpänä edunvalvonnan painopisteenä. (Bengtsson 2014, 73-74.) Tämän tuloksen perusteella deskriptiivinen edustavuus ei siis Suomen kontekstissa olisi kovin merkittävä.

Bengtssonin (2014) tuloksia voidaan tarkastella Pitkinin (1967) teorian konkretisoimiseksi, mutta on kuitenkin huomioitava, että Bengtsson tarkasteli nimenomaan sitä, miten edustavuus nähdään eikä sitä, millä perusteella äänestetään. On siis mahdollista, että Pitkinin teoria toimii silti äänestyskäyttäytymistä arvioidessa. Tämän tutkielman kannalta on myös huomioitava, että Bengtssonin tutkimuksen aineisto on vuosilta 2010-2011 eli yli kymmenen vuoden takaa.

2.3 Naisehdokkaan äänestäminen

Äänestäjän poliittisen ideologian, sekä taloudellisen että kulttuurisen, vaikutusta äänestetyin ehdokkaan sukupuoleen ei ole juurikaan tutkittu, vaan tutkimuksessa on tarkasteltu puoluekannatuksen vaikutusta ehdokkaan sukupuoleen (Helimäki *et al.* 2023, 5). Holli ja Wass (2010, 623) kirjoittavat, että Suomessa vasemmistopuolueiden kannattajat, sekä miehet että naiset, ovat oikeistopuolueiden kannattajia taipuvaisempia äänestämään nais ehdokasta. Puoluekannatuksen mukaan ryhmiteltynä Vihreiden, SDP:n ja RKP:n kannattajat korostuvat naisten äänestämisessä, mitä perustellaan näiden puolueiden tasa-arvoa kannattavalla ideologialla sekä Vihreiden tapauksessa kannattajakunnan suurella nuorten naisten osuudella (Holli & Wass 2010, 623).

Koska vasemmistopuolueiden kannattajat ovat taipuvaisempia äänestämään nais ehdokasta (Holli & Wass 2010, 623), voidaan ajatella, että vasemmisto-oikeisto-asteikolla itsensä vasemmalle sijoittavat äänestäisivät nais ehdokasta oikealle itsensä sijoittavia todennäköisemmin. Lisäksi, koska Vihreiden, SDP:n ja RKP:n kannattajat ovat puolueita vertaillessa alttiita äänestämään naisia (Holli & Wass 2010, 623), voidaan ajatella, että liberaali-konservatiivi-asteikolla itsensä enemmän liberaaliksi sijoittavat suosisivat nais ehdokkaita konservatiiviäänestäjiä enemmän. Näiden johtopäätösten perusteella poliittisen ideologian perusteella tarkasteltuna vasemmistoliberaalit äänestäisivät nais ehdokkaita siis oikeistokonservatiiveja todennäköisemmin.

Vuoden 2011 ja 2019 Eduskuntavaaleja tutkimalla Helimäki *at al.* (2023) totesivat, että vasemmisto-oikeisto-jaon osalta vasemmistoon kuuluvat äänestäjät äänestivät oikeistoon kuuluvia todennäköisemmin naista. Tutkimuksessa selvitettiin lisäksi kulttuurisen GAL-TAN-jaon vaikutusta

äänestyspäätökseen. GAL-TAN-lyhenne tulee englanninkielen sanoista green, alternative, libertarian ja traditional, authoritarian, nationalist eli jako sisältää useita ei-taloudellisia arvoja. Tutkimuksen mukaan jaon TAN-puolelle kuuluvat miehet olivat epätodennäköisiä äänestämään naisehdokkaita. (Helimäki *et al.* 2023, 6, 15.)

Asuinpaikan vaikutusta valitun ehdokkaan sukupuoleen ei ole aiemmin tutkittu Suomen eduskuntavaalien kontekstissa. On kuitenkin näyttöä, että koko ajan kiihtyvässä kaupungistumisessa on kyse myös poliittisesta rakennemuutoksesta, sillä kaupungistuminen voimistaa suurten asutuskeskusten ja harvaan asutun maaseudun välisen ristiriidan merkitystä. Kaupungistuminen kietoutuu siis myös yksilöiden arvoihin ja identiteettiin pelkän muuttoliikkeen sijaan. Joidenkin tutkimusten mukaan GAL-TAN-jako noudattaa jossain määrin kaupunkien ja maaseudun välistä jakoa siten, että kaupungeissa painottuvat GAL-arvot, kun taas maaseudulla TAN-arvot ovat vahvempia. (Leino 2022, 245.)

Yhdysvaltain kontekstissa kaupunkien ja maaseudun välinen poliittinen jakolinja näkyy siten, että viimeisten vuosikymmenten aikana amerikkalaisten puolueuskollisuus ja äänestyskäyttäytyminen ovat erilaistuneet. Maaseudun väestö on vahvasti kallellaan konservatiivisena tunnettuun republikaanipuolueeseen, kun taas kaupunkiväestö suosii liberaalimpaa demokraattipuoluetta. (Mettler & Brown 2022, 133.)

Vaikka Mettler ja Brown (2022) eivät artikkelissaan käsittele GAL-TAN-jakolinjaa, voidaan eriytyneen äänestyskäyttäytymisen perusteella ajatella, että arvojen jako kaupunkien ja maaseudun välillä olisi Yhdysvalloissa samansuuntainen kuin Suomessa. Leino (2022, 245) selittää GAL-TAN-jakolinjan yhteyttä kaupunkeihin ja maaseutuun kahdesta näkökulmasta. Ensinnäkin alueiden väestön demografia on hyvin erilainen, sillä kaupungeissa asuu nuorempaa ja korkeammin koulutettua väestöä, joka on perinteisesti liberaalimpaa, verrattuna maaseudun vanhempaan ja matalammin koulutettuun väestöön, joka puolestaan on konservatiivisempaa. Lisäksi kaupunkien yleinen liberaalimpi ilmapiiri voi voimistaa jo ennestään liberaaleja asenteita. (Leino 2022, 245.) Mettler ja Brown (2022, 134) puolestaan perustelevat Yhdysvaltain poliittisen jakolinjan kasvua niin taloudella, väestön demografialla kuin myös sosiaalisilla ja kulttuurisilla tekijöillä.

Leinon (2022) sekä Mettlerin ja Brownin (2022) artikkelien perusteella kaupunkien väestö on siis keskimäärin maaseudun väestöä liberaalimpaa. Koska aiemmin tutkielmassa on osoitettu, että liberaalit äänestäjät suosivat naisehdokkaita konservatiivisia äänestäjiä enemmän, voidaan vetää

johtopäätös, että kaupungeissa asuvat äänestäjät äänestävät maaseudulla asuvia äänestäjiä todennäköisemmin naisehdokkaita.

2.4 Tutkimusasetelma ja hypoteesit

Tässä tutkielmassa selvitetään liberaali-konservatiivi-arvojen, oikeisto-vasemmisto-jaon ja asuinpaikan vaikutusta naisehdokkaan äänestämiseen. Miehiä ja naisia tarkastellaan tutkielmassa erikseen, jotta saadaan selville sukupuolten välillä olevia mahdollisia eroja siinä, mitkä selittävät muuttujat vaikuttavat naisehdokkaan äänestämiseen ja millä voimakkuudella. Koska aiheesta on tehty aiempaa tutkimusta, tämän tutkielman myötä voidaan myös arvioida mahdollisia trendejä äänestyskäyttäytymisessä eli esimerkiksi sitä, millä tavalla havaitut ilmiöt ovat kehittyneet ja mistä tämä saattaa johtua. Tutkimuskysymykset ovat:

1. Missä määrin liberaali-konservatiivi-arvot, vasemmisto-oikeisto-jako ja asuinpaikka ovat yhteydessä naisehdokkaan äänestämiseen?
2. Onko näiden yhteyksien tai niiden voimakkuuksien välillä eroa naisten ja miesten kesken?

Edellä esiteltyjen aiempien tutkimusten löydösten sekä tämän tutkielman tavoitteiden pohjalta muotoillut hypoteesit ovat seuraavat:

H1: Itsensä oikeisto-vasemmisto-asteikolla vasemmalle sijoittavat äänestävät todennäköisemmin naisehdokasta kuin ne, jotka sijoittavat itsensä oikealle.

H2: Itsensä liberaali-konservatiivi-asteikolla liberaaliksi sijoittavat äänestävät todennäköisemmin naisehdokasta kuin ne, jotka sijoittavat itsensä konservatiiviksi.

H3: Kaupungeissa asuvat äänestävät maaseudulla asuvia todennäköisemmin naisehdokasta.

3 Aineisto ja menetelmät

Edellä on esitetty tutkimuksen lähtökohdat, aiempi tutkimuskirjallisuus aiheesta sekä sen perusteella muodostetut hypoteesit. Tässä luvussa esitellään tutkimuksen aineisto, valitut muuttujat ja niiden koodaus sekä tutkimuksen metodi. Aineisto on vuoden 2023 Eduskuntavaalitutkimuksen

kyselyaineisto. Aineiston käsittely ja analyysi on tehty R-ohjelmistolla ja tutkimuksen metodina on logistinen regressioanalyysi.

3.1 Aineisto

Tämän tutkielman aineistona toimii vuoden 2023 Eduskuntavaalitutkimuksen kyselyaineisto, jonka ovat koonneet Åsa von Schoultz ja Kim Strandberg. Kyselytutkimus koostuu kolmesta eri lomakkeesta, joista käytän tutkielmassani vain yhtä (lomake 2, n = 2833). Eduskuntavaalitutkimus selvittää suomalaisten suhdetta politiikkaan niin osallistumisen, asenteiden, äänestysaktiivisuuden, puolueiden kannatuksen kuin myös ehdokas- ja puoluevalintojen osalta. Aineisto sisältää kattavasti myös eri taustamuuttujia, kuten vastaajan iän, sukupuolen, koulutuksen, ammatin ja yhteiskuntaluokan. Vuoden 2023 Eduskuntavaalitutkimuksessa on ylliedustettuna ruotsinkielinen väestö, minkä johdosta tuloksia tasapainotetaan käyttämällä painomuuttujaa. Painomuuttuja tasapainottaa myös otoksen koulutustasoa vastaamaan koko väestöä. (Eduskuntavaalitutkimus 2023, 2024.)

Aineiston on kerännyt Taloustutkimus Oy, sen on tuottanut Suomen kansallinen vaalitutkimuskonsortio ja rahoittanut oikeusministeriö. Aineisto on kvantitatiivinen poikkileikkausaineisto, jonka otantamenetelmänä on äidinkielen mukaan ositettu otanta. Aineiston perusjoukko on Suomessa asuvat 18-80-vuotiaat, jotka olivat vuoden 2023 eduskuntavaaleissa äänioikeutettuja. Aineisto on kerätty vuoden 2023 huhti- ja kesäkuun välillä strukturoidulla lomakkeella, jonka on voinut täyttää verkossa tai paperisena. (Eduskuntavaalitutkimus 2023, 2024.)

3.2 Muuttujat

Tässä luvussa esitellään tutkielmassa käytetyt muuttujat sekä aineiston jakautuminen muuttujien osalta. Tutkielman selitettävä muuttuja on se, äänestikö vastaaja naisehdokasta vuoden 2023 eduskuntavaaleissa ja selittävät muuttujat ovat vastaajan sijoittuminen oikeisto-vasemmisto-akselille ja liberaali-konservatiivi-akselille sekä asuinpaikka. Lisäksi tutkielmassa käytetään vastaajan ikää ja koulutustasoa kontrollimuuttujina. Vastaajien jakautuminen valittujen muuttujien osalta esitellään alla taulukoissa sekä kaikkien vastaajien (taulukot 1 ja 2) osalta että erikseen miesten ja naisten osalta (taulukot 2, 3 ja 4).

Kontrollimuuttujien käyttöä logistisessa regressioanalyysissä käsitellään enemmän luvussa 3.3. Aiemmassa äänestyskäyttäytymistä käsittelevässä tutkimuskirjallisuudessa kontrollimuuttujiksi on useimmiten valittu ikä, koulutustaso ja yhteiskuntaluokka (ks. esim. Helimäki *et al.* 2023; Holli & Wass 2010; Giger *et al.* 2014). Tämän perusteella myös tässä tutkielmassa ikä ja koulutustaso ovat kontrollimuuttujia. Alun perin tarkoituksena oli käyttää myös vastaajan kotitalouden vuosituloja yhtenä kontrollimuuttujana, mutta se on jätetty pois suuren puuttuvien vastausten määrän takia.

Vastaajista 1 502 on miehiä ja 1 266 naisia, eli analyysissä käytetty otanta on 2 768. Aineistosta poistettiin ne vastaajat, jotka vastasivat sukupuolta kysyvään kysymykseen ”muu” tai ”en halua sanoa”, sillä analyysissä halutaan tarkastella vain naisia ja miehiä. Vaihtoehdon ”muu” valinneiden määrä ei ollut tarpeeksi suuri analyysiä varten. Regressioanalyysiä varten sukupuolimuuttujat koodattiin siten, että 0=mies ja 1=nainen.

Kyselylomakkeessa vastaajan asuinpaikkaa kysyvän kohdan vastausvaihtoehdot olivat ”suuren kaupungin keskusta (yli 100 000 asukasta)”, ”pienemmän kaupungin keskusta (alle 100 000 asukasta)”, ”esikaupunkialue tai kaupunkilähiö”, ”kuntakeskus tai muu taajama” ja ”maaseudun haja-asutusalue”. Jotta analyysissä voitaisiin saada selvemmin eroja esiin, koodattiin näistä vastausvaihtoehdoista suuren kaupungin keskusta, pienemmän kaupungin keskusta sekä esikaupunkialue tai lähiö yhdeksi kategoriaksi (arvo 0) ja loput vastausvaihtoehdot toiseksi kategoriaksi (arvo 1).

Vastaajan sijoittumista oikeisto-vasemmisto-akselille selvitettiin kysymyksellä ”Politiikassa puhutaan vasemmistosta ja oikeistosta. Käytämme asteikkoa, jossa 0 tarkoittaa eniten vasemmalla ja 10 tarkoittaa eniten oikealla. Mihin kohtaan sijoittaisit itsesi tällä asteikolla?”. Vastaajan sijoittumista liberaali-konservatiivi asteikolla selvitettiin kysymyksellä ”Politiikassa puhutaan liberaaleista ja konservatiivisista arvoista. Käytämme asteikkoa, jossa 0 tarkoittaa eniten arvoliberaalia ja 10 eniten arvokonservatiivia. Mihin kohtaan sijoittaisit itsesi tällä asteikolla?”. Vastaajan sijoittuminen näille asteikoille on siis hänen oma, subjektiivinen määritelmänsä aiheesta.

Regressioanalyysissä käytetään aineiston tekijöiden tekemää painomuuttujaa, joka tasapainottaa otantaa vastaamaan koko populaatiota. Vastaajissa on yliedustus ruotsinkielisiä, mikä vinouttaisi tuloksia, jos painomuuttujaa ei käytettäisi.

Taulukko 1. Muuttujien jakaumat kaikkien vastaajien keskuudessa.

	Mediaani	Keskiarvo	Keskihajonta	Min.	Max.	NA
Äänestitkö omaa sukupuolta	1	0,589	0,492	0	1	227
Vasemmisto-oikeisto-jako	6	5,851	2,464	0	10	281
Liberaali-konservatiivi-jako	5	4,752	2,483	0	10	463
Ikä	59	54,88	17,683	18	81	62
Asuinpaikka	0	0,3688	0,483	0	1	78

Lähde: Eduskuntavaalitutkimus 2023

Aineiston vastaajien mediaani-ikä on 59 vuotta, kun taas koko Suomen väestön mediaani-ikä on noin 43 vuotta (Tilastokeskus 2004). Otoksen edustavuus iän osalta on siis hieman heikko. Ikä vaikuttaa yksilön poliittisiin preferensseihin ja äänestyspäätöksiin esimerkiksi puoluekannan kohdalla: vanhempien äänestäjien keskuudessa erityisesti SDP ja Kokoomus ovat suosittuja puolueita, kun taas Vihreitä ja Vasemmistoliittoa äänestää huomattavasti pienempi osuus, kuin mikä on näiden puolueiden valtakunnallinen kannatus (Paloheimo 2024, 127-141).

Taulukko 2. Korkeinta suoritettua koulutusta mittaavan muuttujan jakautuminen kaikkien vastaajien keskuudessa.

Selite	N	N, naiset	%, naiset	N, miehet	%, miehet
En ole käynyt koulua	1	1	0,1%	0	0%
Kansa- tai kansalaiskoulu	144	63	4,3%	80	6,4%
Peruskoulu	128	57	3,9%	68	5,5%
Ammattikoulu tai -kurssi	479	222	15,0%	251	20,2%
Lukio tai ylioppilas	272	164	11,1%	99	8,0%
Erikoisammattitutkinto	147	68	4,6%	77	6,2%
Opistotason ammatillinen koulutus	424	269	18,2%	153	12,3%
Ammattikorkeakoulututkinto	347	199	13,5%	146	11,8%
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	77	36	2,4%	40	3,2%
Yliopisto, alempi korkeakoulututkinto	173	93	6,3%	80	6,4%
Yliopisto, ylempi korkeakoulututkinto	472	264	17,8%	204	16,4%
Lisensiaatin tai tohtorin tutkinto	88	43	2,9%	44	3,5%

Lähde: Eduskuntavaalitutkimus 2023

Vastaajien jakautumista koulutuksen osalta kuvaavasta taulukosta nähdään, että aineiston otos on koko väestöä koulutetumpaa etenkin miesten osalta. Vuonna 2023 Suomen 15-vuotta täyttäneestä väestöstä miehistä 28 prosentilla oli alempi tai ylempi korkeakoulututkinto ja reilulla yhdellä prosentilla oli tohtorin tai lisensiaatin tutkinto. Naisilla vastaavat luvut olivat 37 prosentilla alempi tai ylempi korkeakoulututkinto ja yhdellä prosentilla tohtorin tai lisensiaatin tutkinto. (Tilastokeskus 2023c.) Aineistossa miehistä 38 prosentilla on alempi tai ylempi korkeakoulututkinto ja neljällä prosentilla on tohtorin tai lisensiaatin tutkinto, kun taas aineiston naisilla vastaavat osuudet ovat 40 prosentilla korkeakoulututkinto ja kolmella prosentilla tohtorin tai lisensiaatin tutkinto. Regressioanalyysissä käytettävä painomuuttuja korjaa tätä vinoumaa. Analyysiä varten koulutusmuuttuja on koodattu siten, että 1=en ole käynyt koulua, 2=kansa- tai kansalaiskoulu, 3=peruskoulu jne.

Taulukko 3. Muuttujien jakaumat, miehet.

	Mediaani	Keskiarvo	Keskihajonta	Min.	Max.	NA
Äänestikö omaa sukupuolta	1	0,63	0,484	0	1	100
Vasemmisto-oikeisto-jako	7	6,24	2,371	0	10	72
Liberaali-konservatiivi-jako	5	5,13	2,479	0	10	155
Ikä	61	56,40	17,194	18	81	13
Asuinpaikka	0	0,37	0,482	0	1	10

Lähde: Eduskuntavaalitutkimus 2023

Taulukko 4. Muuttujien jakaumat, naiset.

	Mediaani	Keskiarvo	Keskihajonta	Min.	Max.	NA
Äänestikö omaa sukupuolta	1	0,56	0,497	0	1	114
Vasemmisto-oikeisto-jako	6	5,52	2,464	0	10	201
Liberaali-konservatiivi-jako	4	4,43	2,413	0	10	292
Ikä	57	53,97	17,783	18	81	17
Asuinpaikka	0	0,37	0,483	0	1	32

Lähde: Eduskuntavaalitutkimus 2023

Yllä olevista taulukoista nähdään, että aineistossa miehet ja naiset jakautuvat hyvin samankaltaisesti vastaajien iän, asuinpaikan ja koulutuksen osalta. Eroja sen sijaan on talouspoliittista ideologiaa mittaavan oikeisto-vasemmisto-jaon ja arvoja mittaavan liberaali-konservatiivi-jaon osalta. Miesten

ja naisten mediaaneja verratessa huomataan, että miehet ovat naisia yhtä pykälää enemmän oikealla ja yhtä pykälää konservatiivisempia.

Aineistossa vastaajan äänestämisen ehdokkaan sukupuolta selvitettiin kysymyksellä ”Äänestitkö omaa sukupuoltasi olevaa ehdokasta?”. Analyysiä varten muuttuja on koodattu siten, että 1=kyllä ja 0=ei. Taulukoista nähdään, että molemmat sukupuolet äänestivät useammin oman sukupuolensa ehdokasta, mutta miehet olivat naisia aktiivisempia valitsemaan oman sukupuolensa ehdokkaan. Tämän tutkielman näkökulmasta miehet siis äänestivät naisehdokasta naisvastaajia harvemmin.

3.3 Logistinen regressioanalyysi metodina

Tutkielman metodina on logistinen regressioanalyysi, joka on aiheesta aiemmin tehdyissä tutkimuksissa eniten käytetty metodi (ks. esim. Helimäki *et al.* 2023; Holli & Wass 2010). Regressioanalyysi on tyypillinen metodi tutkittaessa esimerkiksi sukupuolen, iän, koulutuksen ja muiden vastaavien muuttujien vaikutusta äänestyskäyttäytymiseen (McNabb 2021, 187) eli juuri kuten tässä tutkielmassa.

Regressioanalyysi on kvantitatiivinen metodi, jonka avulla selvitetään, mitkä tekijät korreloivat mielenkiinnon kohteena olevan tekijän eli selitettävän muuttujan kanssa (Ketokivi 2009, 86). Regressioanalyysillä voidaan siis tutkia samanaikaisesti useamman eri muuttujan vaikutusta selitettävään muuttujaan. Analyysissä tarkastellaan yksittäistä selittävää muuttujaa kerrallaan eikä suhteessa muihin selittäviin muuttujiin. (Kaakinen & Ellonen n.d.)

Logistista regressioanalyysiä käytetään, kun selitettävä muuttuja on kyllä/ei -muuttuja (Ketokivi 2009, 90), kuten tämän tutkielman tapauksessa, jossa selitettävä muuttuja (äänestikö vastaaja naisehdokasta) on joko kyllä tai ei. Kyseessä on siis dikotominen eli vain kaksi arvoa saava muuttuja. Logistisessa regressioanalyysissä ei ole oletuksia käytettävien selittävien muuttujien jakaumista eikä muuttujien välisten yhteyksien tyypistä, eli yhteyden ei tarvitse esimerkiksi olla lineaarinen (Nummenmaa 2009, 331). Olettamuksena kuitenkin on, että selittävät muuttujat eivät ole keskenään kolinearisia eli liian voimakkaassa yhteydessä toisiinsa (Nummenmaa 2009, 331, 316).

Logistisen regressioanalyysin tarkoituksena on muodostaa malli, joka ennustaa selittävien muuttujien avulla vaihtelua selitettävässä muuttujassa eli käytännössä sitä, mihin luokkaan havainto kuuluu

(Nummenmaa 2003, 332). Analyysin tulokset kertovat, ovatko mallin selittävät muuttujat yhteydessä tapahtuman, tässä tapauksessa naisehdokkaan äänestämisen, kanssa ja jos ovat, kuinka voimakas yhteys on (Kaakinen & Ellonen n. d.).

Kun regressioanalyysissä on useampi kuin yksi selittävä muuttuja, tulee muut tekijät vakioida. Usean muuttujan regressioanalyysissä on siis mahdollista, että kahden muuttujan välinen yhteys selittyy kolmannella, ulkopuolisella muuttujalla. Käytännössä tätä kontrolloidaan ottamalla mukaan kontrollimuuttujat, joiden valinta riippuu siitä, mitä muita muuttujia tutkimuksessa käytetään. (Kaakinen & Ellonen n. d.) Ilman kontrollimuuttujien käyttöä on siis mahdollista, että analyysissä nähtävä selittävän ja selitettävän muuttujan välinen yhteys johtuukin kontrollimuuttujan vaikutuksesta. Jos tätä ei ole huomioitu analyysissä, on tulos käyttökelvoton. Tilanteessa, jossa kontrollimuuttujalla ei ole korrelaatiota muiden selittävien muuttujien kanssa, johtaa kontrollimuuttujan poisjättäminen kuitenkin epätarkempaan tulokseen, joka ei välttämättä ole edes tilastollisesti merkitsevä. (Ketokivi 2009, 113.)

Regressioanalyysissä kaikki selittävät muuttujat eivät välttämättä vaikuta selitettävään muuttujaan tilastollisesti merkitsevästi. Ihmistieteissä käytetään tyypillisesti 95% luottamusväliä eli p -arvo $< 0,05$. Tämä tarkoittaa sitä, että tilastollisesti merkitsevät tulokset pätevät 95 prosentille havainnoista. Jos muuttujan p -arvo $< 0,05$, se on tilastollisesti merkitsevä, jolloin seuraavaksi tarkastellaan regressiokertoimen etumerkkiä. Negatiiviset kertoimet vaikuttavat selitettävään muuttujaan negatiivisesti ja positiiviset kertoimet vastaavasti positiivisesti. (Nummenmaa 2009, 339.)

Regressioanalyysin heikkoutena on se, että se osoittaa vain tutkittavien muuttujien välisen mahdollisen korrelaation eli riippuvuussuhteen, mutta ei kausaalisuhteita eli syy-seuraussuhdetta. Toisin sanoen regressioanalyysin avulla nähdään tutkittavien ilmiöiden välinen yhteys, mutta ei sen syitä ja seurauksia. (Nummenmaa 2003, 309.) Tilastollisen tutkimuksen syy-seuraussuhteet johdetaankin useimmiten aihepiirin teoriasta (Ketokivi 2009, 86), eli regressioanalyysi osoittaa muuttujien välisen korrelaation, ja kausaalisuhteet perustellaan teoreettiseen viitekehykseen nojaten.

4 Äänestyspäätökseen vaikuttavat tekijät

Aineistossa vastaajilta kysyttiin, äänestivätkö he oman sukupuolensa ehdokasta, eli äänestivätkö miehet miehiä ja naiset naisia. Vasemmisto-oikeisto- sekä liberaali-konservatiivi-asteikoille sijoittumista mitattiin kymmenportaisella asteikolla, johon vastaaja sijoitti itse itsensä. Asuinpaikan osalta vastaajat jaettiin tämän tutkielman analyysiä varten kahteen eri ryhmään, jotka ovat karkeasti sanottuna kaupungissa asuvat sekä haja-asutusalueilla asuvat.

Taulukko 5. Regressioanalyysin tulokset, miehet

	<i>Dependent variable:</i>
	Miehet
Vasemmisto-Oikeisto	0.088* (0.038)
Liberaali-Konservatiivi	0.093* (0.038)
Ikä	-0.006 (0.004)
Koulutus	-0.040 (0.025)
Asuinpaikka	-0.163 (0.158)
Constant	-0.020 (0.337)
Observations	998
Log Likelihood	-522.197
Akaike Inf. Crit.	1,056.394

p<0.05*

Taulukosta viisi nähdään, että miesten osalta vain vasemmisto-oikeisto-jako ja liberaali-konservatiivi-jako ovat tilastollisesti merkitseviä muuttujia. Asuinpaikkamuuttuja ja kontrollimuuttujina olleet ikä ja koulutus eivät siis ennusta vastaajan valitseman ehdokkaan sukupuolta tilastollisesti merkitsevästi.

Vasemmisto-oikeisto-muuttujan osalta arvo on 0,09, eli kun vastaaja siirtyy vasemmisto-oikeisto-sijoittumisessa yhden arvon verran oikealle, hänen todennäköisyytensä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta, tässä tapauksessa miestä, kasvaa yhdeksän prosenttiyksikköä. Koska tässä tutkielmassa tarkastellaan nimenomaan naisehdokkaan äänestämistä, on tämä tulos kääntäen se, että

kun vastaaja siirtyy vasemmisto-oikeisto-asteikolla yhden arvon verran vasemmalle, hänen todennäköisyytensä äänestää naisehdokasta kasvaa yhdeksän prosenttiyksikköä.

Liberaali-konservatiivi-muuttujan osalta arvo on myös 0,09, eli kun vastaaja siirtyy liberaali-konservatiivi-sijoittumisessa yhden arvon verran konservatiivisempaan suuntaan, hänen todennäköisyytensä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta eli miestä kasvaa yhdeksän prosenttiyksikköä. Vastaajan siirtyessä yhden arvon verran liberaalimpaan suuntaan, kasvaa hänen todennäköisyytensä äänestää naisehdokasta yhdeksän prosenttiyksikköä.

Taulukko 6. Regressioanalyysin tulokset, naiset

<i>Dependent variable:</i>	
	Naiset
Vasemmisto-Oikeisto	-0.131* (0.041)
Liberaali-Konservatiivi	0.012 (0.042)
Ikä	-0.005 (0.005)
Koulutus	0.039 (0.030)
Asuinpaikka	-0.462* (0.174)
Constant	1.411* (0.393)
Observations	1,058
Log Likelihood	-438.865
Akaike Inf. Crit.	889.729

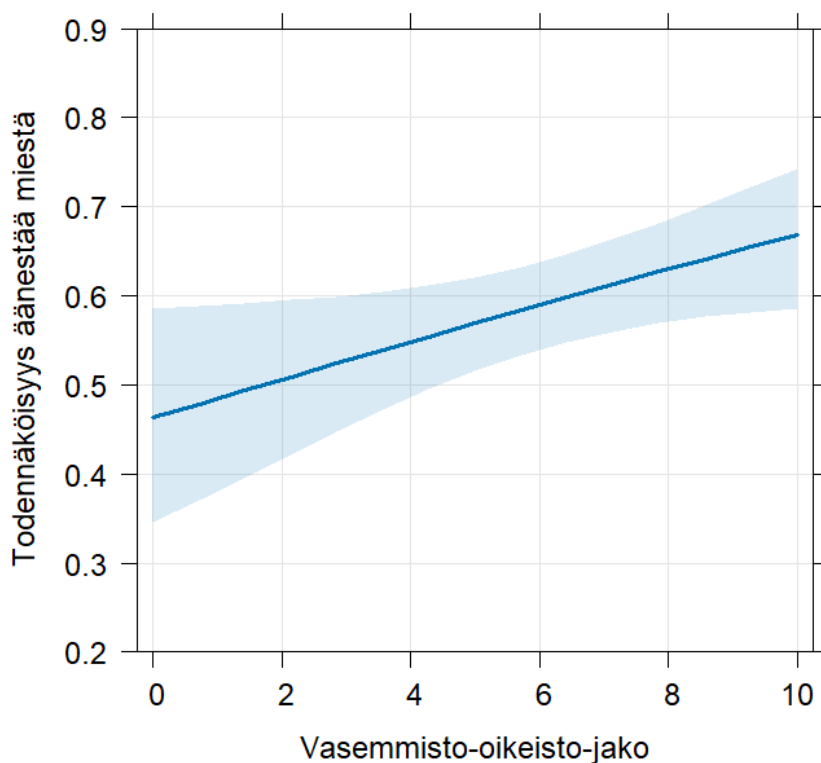
Note: p<0.05*

Taulukosta kuusi nähdään, että naisten kohdalla vasemmisto-oikeisto-sijoittuminen ja asuinpaikka ovat tilastollisesti merkitseviä muuttujia. Liberaali-konservatiivi-sijoittuminen sekä kontrollimuuttujina olleet ikä ja koulutus eivät ole tilastollisesti merkitseviä.

Vasemmisto-oikeisto-muuttujan osalta arvo on -0,13, eli kun vastaaja siirtyy vasemmisto-oikeisto-sijoittumisessa yhden arvon oikealle, hänen todennäköisyytensä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta, tässä tapauksessa naista, laskee 13 prosenttiyksikköä. Tämä tarkoittaa sitä, että vastaajan

siirtymisessä asteikolla yhdellä arvolla vasemmalle, kasvaa hänen todennäköisyytensä äänestää naista 13 prosenttiyksikköä.

Asuinpaikan kohdalla arvo on -0,46, eli kaupungeissa asuvat naiset äänestävät naisehdokasta 46 prosenttia maaseudulla asuvia ihmisiä todennäköisemmin. Asuinpaikan vaikutus näyttää olevan lukuna huomattavasti muiden muuttujien vaikutusta suurempi, mikä johtuu siitä, että vasemmisto-oikeisto- ja liberaali-konservatiivi-muuttujia mitattiin asteikolla 0-10, kun taas asuinpaikka-muuttuja sai vain arvot 0 ja 1. Asuinpaikan vaikutusta ei siis voida verrata muiden muuttujien vaikutukseen lukujen perusteella, sillä muuttujien asteikot eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

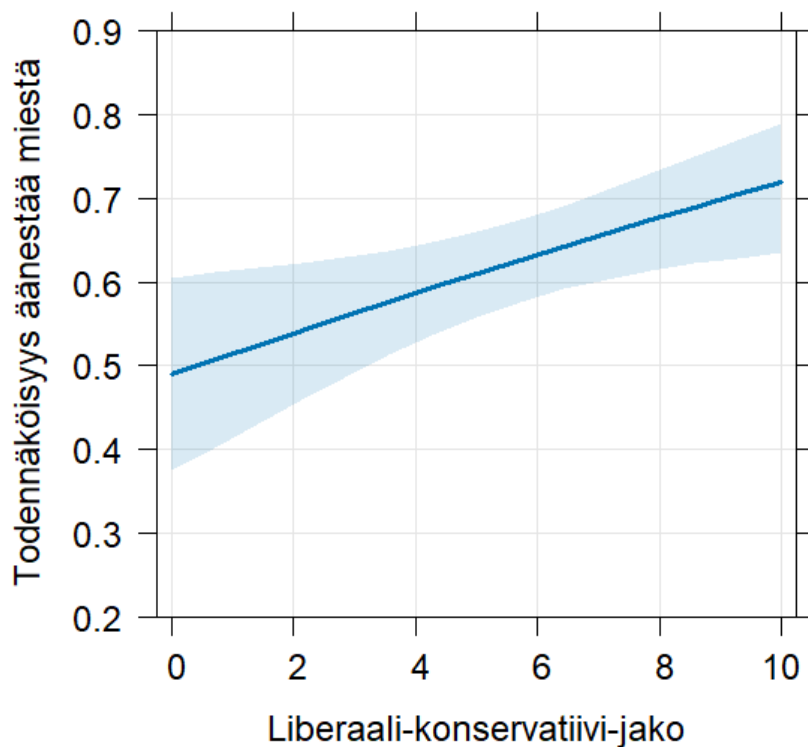

Kuvaaja 1. Kuvaaja miesten todennäköisyydestä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta vasemmisto-oikeistojakon osalta.

Kuvaajaa tarkastellessa on huomioitava, että se kuvaa miesten todennäköisyyttä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta eli miestä johtuen aineiston kysymyksenasettelusta. Koska tämän tutkielman kiinnostuksenkohteena on naisehdokkaiden äänestäminen, pitää kuvaajaa siis tulkita päinvastaisesti. Kuvaajasta nähdään, että vasemmisto-oikeisto-akselin (0=eniten vasemmalla ja 10=eniten oikealla) arvolla 7, joka on miesten mediaaniarvo, vastaaja äänestää keskimäärin reilun 60 prosentin

todennäköisyydellä oman sukupuolensa ehdokasta, eli toisin sanoen vajaan 40 prosentin todennäköisyydellä naisehdokasta. Vasemmisto-oikeisto-akselin arvoilla 0 ja 1 miehet äänestävät todennäköisemmin naista kuin miestä.

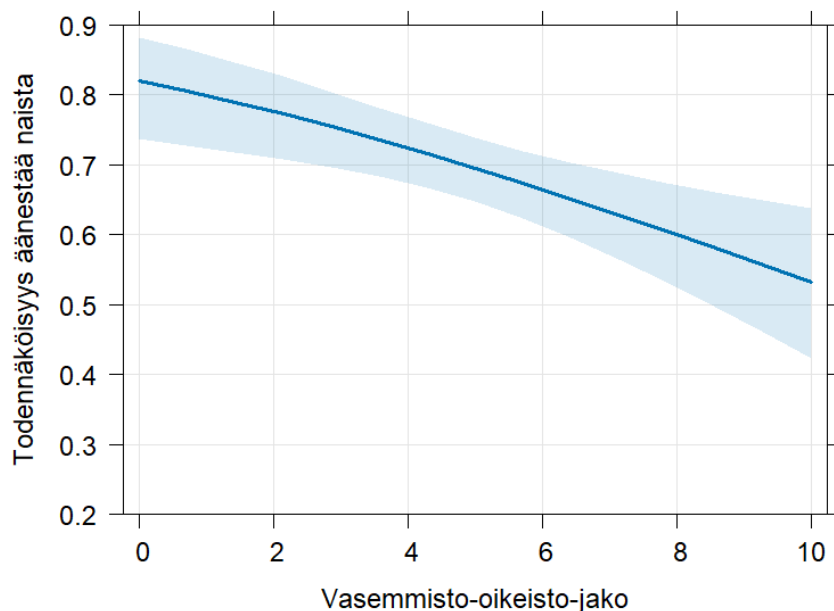
Vahvasti vasemmistoon identifioituvien miesten halua äänestää naisehdokkaita voidaan selittää muutamasta eri näkökulmasta. Vasemmistopuolueiden kannattajat ovat Suomessa taipuvaisempia äänestämään naisia (Holli & Wass 2010, 623), joten on loogista, että vasemmalle itsensä sijoittavat noudattavat tätä kaavaa. Toisaalta syytä voidaan etsiä myös sukupuolistereotypioista ja puolueiden arvoista. Naisten ajatellaan olevan politiikassa suuntautuneita erityisesti ympäristöön, sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä tasa-arvoon liittyviin asioihin, kun taas esimerkiksi talous, puolustus ja maaseudun asiat luetaan miesten vahvuusalueiksi (Dolan 2014, 97). Edellä luetellut naisehdokkaita yhdistetyt stereotyyppit puolestaan ovat arvoja, jotka liitetään vahvasti vasemmistopuolueisiin. Esimerkiksi Vasemmistoliiton periaateohjelmassa (2022, 5) linjataan, että ”Vasemmistoliitto toimii yhteiskunnan uudistamiseksi ekologisesti kestäväksi ja sosiaalisesti oikeudenmukaiseksi.” Koska vasemmistopuolueisiin yhdistetään samoja arvoja, joita nähdään naisten vahvuusalueina politiikassa, on loogista, että vasemmistoon itsensä sijoittavat täten suosivat naisehdokkaita arvoperusteisesti.

Kuvaaja 2. Kuvaaja miesten todennäköisyydestä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta liberaali-konservatiivi-jaon osalta.

Kuvaajaa tarkastellessa on huomioitava, että se kuvaa miesten todennäköisyyttä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta eli miestä johtuen aineiston kysymyksenasettelusta. Kuvaajasta nähdään, että liberaali-konservatiivi-asteikon (0=eniten liberaali ja 10=eniten konservatiivi) arvolla 5, joka on miesten mediaaniarvo, vastaaja äänestää keskimäärin 60 prosentin todennäköisyydellä oman sukupuolensa ehdokasta, eli 40 prosentin todennäköisyydellä naisehdokasta. Vain arvolla 0 miehet ovat keskimäärin hieman todennäköisempiä äänestämään miehen sijaan naista.

Kaikista liberaaleimmaksi itsensä sijoittavien miesten halua äänestää naisehdokkaita voidaan pohtia arvojen näkökulmasta. Yksi liberalismiin keskeisistä arvoista on tasa-arvo (Bell 2014, 686), joten itsensä vahvasti liberaaliksi kokevat todennäköisesti pyrkivät toimillaan edistämään tasa-arvoa. Äänestyspäätöksen kontekstissa tasa-arvon kannattaminen voi näkyä esimerkiksi vähemmistöön tai aliedustettuun ryhmään kuuluvan ehdokkaan äänestämisenä, eli tässä tapauksessa naisehdokkaan suosimisena. Lisäksi naisten ajatellaan olevan miehiä liberaalimpia (Dolan 2009, 71), joten liberaali mies voi kokea saavansa itselleen sopivamman edustajan äänestäessään naista.

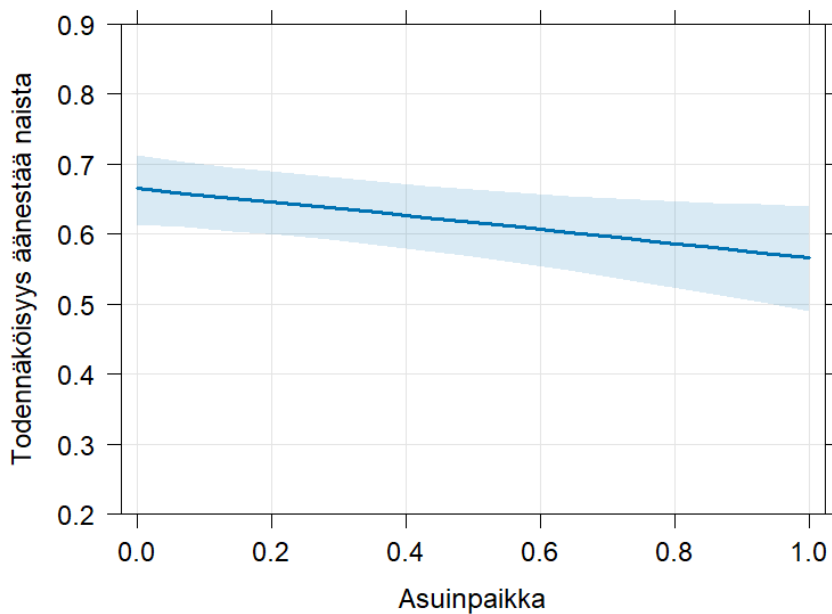

Kuvaaja 3. Kuvaaja naisten todennäköisyydestä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta vasemmisto-oikeisto-jaon osalta.

Kuvaajasta nähdään, että vasemmisto-oikeisto-akselin arvolla 6, joka on naisten mediaaniarvo, vastaaja äänestää keskimäärin vajaan 70 prosentin todennäköisyydellä oman sukupuolensa ehdokasta

eli naista. Naiset eivät äänestä miesehdokasta todennäköisemmin kuin naisehdokasta millään vasemmisto-oikeisto-akselin arvolla.

Kuten miesten kohdalla, myös naisten todennäköisyys äänestää naisehdokasta kasvaa vasemmisto-oikeisto-janalla vasemmalle siirryttäessä. Tätä ilmiötä voidaan selittää samoin perustein kuin miestenkin kohdalla. Todennäköisesti ilmiö on siis ainakin osittain peräisin vasemmistoon kuuluvien ihmisten arvoista, jotka sukupuolistereotyyioissa yhdistetään ennen kaikkea naispolitiikkoihin (Dolan 2014, 97) sekä halusta edistää tasa-arvoa.

Kuvaaja 4. Kuvaaja naisten todennäköisyydestä äänestää oman sukupuolensa ehdokasta kaupunki-maaseutu-jaon osalta.

Kuvaajasta nähdään, että kaupunkialueilla asuvat (arvo 0) naiset äänestävät maaseudulla asuvia (arvo 1) naisia todennäköisemmin naisia. Vastaajien mediaaniarvolla 0 naiset äänestävät keskimäärin vajaan 70 prosentin todennäköisyydellä naisia. Asuinpaikka oli naisilla, mutta ei miehillä tilastollisesti merkitsevä muuttuja. Syitä tälle voi pohtia esimerkiksi arvoista ja asenteista. Leino (2022) esitteli, kuinka kaupunkiväestön arvot ovat maaseudulla asuviin verrattuna liberaalimpia, ja kuten edellä on esitetty ja teoretisoitu, naisehdokkaan äänestämisen todennäköisyys kasvaa arvoasteikolla liberaalimpaan suuntaan liikuttaessa.

Siihen, miksi asuinpaikka on naisille, mutta ei miehille tilastollisesti merkitsevä muuttuja, tai toisaalta miksi liberaali-konservatiivi-jako vaikuttaa miehillä mutta ei naisilla, ei pystytä tämän tutkielman

puitteissa vastaamaan. Saatujen tulosten sukupuolten väliset erot kuitenkin osoittavat sen, että naisten ja miesten tarkasteleminen erillisinä ryhminä voi tarjota sellaista informaatiota, jota aineiston analysointi yhtenä kokonaisuutena ei välttämättä antaisi.

Kuten taulukoista 3 ja 4 sekä regressioanalyysin tuloksista nähdään, naiset äänestävät miehiä todennäköisemmin naisehdokkaita, mikä on linjassa runsaan aiemman tutkimuksen kanssa (ks. esim. Helimäki *et al.* 2023; Holli & Wass 2010; Giger *et al.* 2014). Sukupuolen mukaisen äänestämisen ero sukupuolten välillä on kuitenkin kaventunut ajan myötä. Vuoden 2019 eduskuntavaaleissa naisista 62 prosenttia äänesti naista ja miehistä 66 prosenttia äänesti miestä. (Pikkala 2020, 89). Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa puolestaan 63 prosenttia miehistä äänesti miestä ja 56 prosenttia naisista äänesti naista, eli molempien sukupuolten sukupuolen mukainen äänestäminen väheni ja toisaalta ero kasvoi.

Regressioanalyysien tulokset tukevat tutkielman hypoteeseja osittain. H1, jonka mukaan itsensä oikeisto-vasemmisto-asteikolla vasemmalle sijoittavat äänestävät todennäköisemmin naista kuin ne, jotka sijoittavat itsensä oikealle, toteutui sekä miesten että naisten kohdalla. H2, jonka mukaan itsensä liberaali-konservatiivi-asteikolla liberaaliksi sijoittavat äänestävät todennäköisemmin naista kuin ne, jotka sijoittavat itsensä konservatiiviksi, toteutui miesten kohdalla, mutta ei naisten. H3, jonka mukaan kaupungissa asuvat äänestävät maaseudulla asuvia todennäköisemmin naista, toteutui naisten, mutta ei miesten kohdalla.

Tämän tutkielman tuloksia voidaan verrata Helimäen *et al.* (2023) tutkimukseen, jossa tutkittiin vuoden 2011 ja 2019 eduskuntavaaleja. Kuten Helimäen *et al.* (2023, 15) tutkimuksessa, myös tässä tutkielmassa havaittiin, että vasemmistoon kuuluvat äänestäjät äänestävät naisehdokkaita oikeistoon kuuluvia äänestäjiä todennäköisemmin, ja että tämä vaikutus on naisilla suurempi kuin miehillä. Lisäksi Helimäki *et al.* (2023, 15) havaitsi, että TAN-puolelle sijoittuvat miehet olivat epätodennäköisiä äänestämään naista. Tätä löydöstä voidaan verrata tämän tutkielman havaintoon siitä, että liberaali-konservatiivi-akselilla konservatiivisempaan suuntaan liikuttaessa miesten todennäköisyys äänestää naisehdokasta laskee. Kuten Helimäen *et al.* (2023) tutkimuksessa, tässäkään tutkielmassa liberaali-konservatiivi-jako ei selittänyt naisten äänestyskäyttäytymistä. Näiden tulosten myötä voidaan todeta, että kyseessä on trendi suomalaisten äänestyskäyttäytymisessä. Asuinpaikan vaikutuksesta valitun ehdokkaan sukupuoleen ei ole aiempaa tutkimuskirjallisuutta, joten sen jatkuvuutta ei voida arvioida.

5 Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa selvitettiin vasemmisto-oikeisto-jaon, liberaali-konservatiivi-jaon sekä asuinpaikan mahdollista vaikutusta ja vaikutuksen voimakkuutta äänestetyin ehdokkaan sukupuoleen. Tutkielmassa tarkasteltiin naisia ja miehiä erillisinä ryhminä, jotta pystyttiin tutkimaan mahdollisia sukupuolten välisiä eroja. Aineistona käytettiin vuoden 2023 Eduskuntavaalitutkimuksen kyselyaineistoa ja analyysi tehtiin logistisella regressioanalyysillä. Tulokseksi saatiin, että vasemmistoon identifioituminen oli sekä naisilla että miehillä naisehdokkaan äänestämisen todennäköisyyttä kasvattava tekijä. Lisäksi miehillä todennäköisyys kasvoi sitä mukaa, mitä liberaalimpaan suuntaan asteikolla liikuttiin. Naisten osalta asuinpaikka vaikutti tilastollisesti merkitsevästi siten, että kaupungissa asuvat äänestivät maaseudulla asuvia huomattavasti todennäköisemmin naisehdokkaita. Näiden tulosten myötä H1 toteutui kokonaan ja H2 sekä H3 toteutuivat osittain.

Alussa esitellyt näkökulmat deskriptiivisestä ja substantiaalisesta edustavuudesta ja niiden heijastumisesta äänestyskäyttäytymiseen ehdokkaan sukupuolen osalta selittävät etenkin sitä, miksi naiset äänestävät naisehdokkaita. Deskriptiivisen edustavuuden näkökulmasta naista äänestävä nainen haluaa edustajakseen naisen tämän ulkoisten piirteiden, tässä tapauksessa sukupuolen, takia, kun taas substantiaalisesta edustavuuden näkökulmasta naisäänestäjä kokee, että nainen kykenee ajamaan naisille tärkeitä asioita miestä paremmin sukupuolensa ansiosta. Näiden edustavuuden teorioiden mukaan mies äänestäisi siis miesehdokasta, joten tällä teoreettisella viitekehysellä ei pystytä selittämään naisia äänestävien miesten äänestyskäyttäytymistä. Tätä voidaan perustella sen sijaan arvojen ja sukupuolistereotyyppien kautta.

Tutkielmassa siis osoitettiin, että vasemmistoon identifioituvat sekä naiset että miehet äänestivät oikeistoon identifioituvia todennäköisemmin naisia. Tätä tulosta tarkastellessa on hyvä huomioida myös vaalien ehdokasasettelu: vuoden 2023 eduskuntavaaleissa Vihreillä, SDP:llä ja Vasemmistoliitolla oli ehdokkaana enemmän naisia kuin miehiä. Näitä puolueita, joista SDP ja Vasemmistoliitto kuuluvat vasemmistoon, äänestäessä on siis sukupuoleen liittyvästä ideologiasta huolimatta tilastollisesti todennäköisempää äänestää naista, sillä naisehdokkaita on tarjolla miehiä enemmän. Esimerkiksi Perussuomalaisilla, joka on puolueena oikeistokonservatiivinen, naisehdokkaita oli 35 prosenttia. (Tilastokeskus 2023b.)

Tutkielman tuloksia voidaan heijastaa laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin ja pohtia niitä etenkin tulevaisuuden kehityksen kannalta. Miten saadut tulokset mahdollisesti ennustavat sitä, millainen kokoonpano kansanedustajia eduskunnassa on tulevaisuudessa? Jos saatujen tulosten kaltainen trendi jatkuu myös tulevaisuudessa, voisi ajatella, että kansanedustajat jakautuisivat sukupuolen mukaan poliittisen sijoittumisen näkökulmasta tarkasteltuna. Tällöin siis vasemmistopuolueiden kansanedustajat olisivat enenevässä määrin naisia ja oikeistopuolueiden miehiä, ja toisaalta liberaalit kansanedustajat olisivat naisia ja konservatiiviset kansanedustajat miehiä. Osittain tämä toteutuukin jo, sillä esimerkiksi Vasemmistoliiton kansanedustajista yli 80 prosenttia on naisia, kun taas Perussuomalaisilla vastaava osuus on alle 40 prosenttia (Tilastokeskus 2023a). Se, että kaupungissa asuminen lisää todennäköisyyttä äänestää naista (naisilla) voisi puolestaan muuttoliikkeen ja kaupungistumisen myötä johtaa siihen, että naisten määrä eduskunnassa kasvaisi.

Tulevaisuuden kehityskulku ei kuitenkaan ole näin suoraviivaista, sillä äänestyspäätökseen vaikuttaa luonnollisesti moni eri tekijä. Lisäksi huomioon on otettava myös sukupuolen mukainen äänestäminen eli se, että lähtökohtaisesti naiset äänestävät naisia todennäköisemmin kuin miehiä, kun taas miehet äänestävät todennäköisemmin miehiä kuin naisia. Tämä nähdään esimerkiksi kuvaajasta 4, joka näyttää, että enitenkin oikealle sijoittunut naisvastaaja äänestää todennäköisemmin nais- kuin miesehdokasta, vaikkakin oikealle sijoittuminen laskee todennäköisyyttä äänestää naista. Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa 63% miehistä äänesti miestä ja 56% naisista äänesti naista. Vaikka edellisiin vaaleihin verrattuna sukupuolen mukainen äänestäminen laski, edelleen yli puolet äänestäjistä äänesti oman sukupuolensa ehdokasta.

Tutkielman tuloksia arvioitaessa on hyvä huomioda, että vastaajat sijoittivat itse itsensä niin oikeisto-vasemmisto-asteikolle kuin myös liberaali-konservatiivi-asteikolle eli kyseessä on vastaajan subjektiivinen mielipide. On siis mahdollista, että kaksi eri vastaajaa, jotka ovat sijoittaneet itsensä samalle arvolle asteikolla, ovat poliittisesti hyvinkin erimielisiä. On todettu, että ihmisten identifioituminen liberaali-konservatiivi-asteikolle perustuu poliittisen ideologian sijaan pikemminkin ihmisten miellelyhtymiin liberalismista ja konservatismista ja niihin liitettyistä tekijöistä (Zschirnt 2011, 685-686). Tätä mahdollista itsensä sijoittamisen aiheuttamaa epätarkkuutta voitaisiin hallita esimerkiksi sillä, että vastaajat sijoitettaisiin asteikoille heidän poliittista ideologiaa kartoittavien kysymysten perusteella.

Yhtenä tutkielman mahdollisena rajoitteena on voimakkaan vinoutunut otos väestöstä. Suomenruotsalaisia on noin 5 prosenttia väestöstä (Saarenmaa 2021), mutta aineistossa he ovat huomattavan yliedustettuina. Vastaajista 1 287 on vastannut kotikielensä olevan suomi, 748 on ilmoittanut kotikielekseen ruotsin ja 441 molemmat. Suomenruotsalaiset ovat keskimäärin Suomen suomenkielistä väestöä koulutetumpia (Suominen 2014), mikä on yksi selittävä syy sille, miksi aineiston otos on väestöä ylikoulutetumpaa. Lisäksi huomattava osa suomenruotsalaisista asuu Suomen etelä- ja länsirannikolla (Suominen 2014), mikä voi aiheuttaa aineistoon vinoumaa alueellisen edustavuuden osalta. Regressioanalyysissä käytettiin kuitenkin painomuuttujaa, jonka tarkoituksena on tasapainottaa aineiston otantaa kuvaamaan koko väestöä.

Mahdollisen jatkotutkimuksen kannalta olisi kiinnostavaa laajentaa ja syventää tutkimusta asuinpaikan vaikutuksesta äänestetyin ehdokkaan sukupuoleen. Aihetta ei ole aikaisemmin tutkittu ainakaan Suomessa, ja tässä tutkielmassa havaittiin, että naisten osalta asuinpaikalla oli huomattava vaikutus naisehdokkaan äänestämiseen. Aihetta kannattanee tutkia aineistolla, jonka otanta on tasapainoisempi otos koko väestöstä, jotta tietyn väestöryhmän yliedustus ei mahdollisesti heikennä tulosten luotettavuutta.

Lähdeluettelo

Tutkimusaineisto:

von Schoulz, Åsa & Strandberg, Kim. 2023. Eduskuntavaalitutkimus 2023. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavilla: <https://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3875> (viitattu 1.10.2024)

Tutkimuskirjallisuus:

Bell, Duncan. 2014. What is Liberalism? *Political Theory* 42(6), 682-715. Saatavilla: <https://doi.org/10.1177/0090591714535103>

Bengtsson, Åsa. 2014. Kansanedustajien roolit ja kansalaisodotukset. Teoksessa Raunio, Tapio ja Wiberg, Matti (toim.) *Eduskunta – Kansanvaltaa puolueiden ja hallituksen ehdoilla*. Helsinki: Gaudeamus, 66-76.

Campbell, Rosie & Heath, Oliver. 2017. Do Women Vote for Women Candidates? Attitudes toward Descriptive Representation and Voting Behavior in the 2010 British Election. *Politics & Gender* 13(2), 209-231. Saatavilla: <https://doi.org/10.1017/S1743923X16000672>

Celis, Karen & Childs, Sarah. 2008. Introduction: The Descriptive and Substantive Representation of Women: New Directions. *Parliamentary Affairs* 61(3), 419-425. Saatavilla: <https://doi.org/10.1093/pa/gsn006>

Dolan, Kathleen. 2009. The Impact of Gender Stereotyped Evaluations on Support for Women Candidates. *Political Behavior* 32(1), 69-88. Saatavilla: <https://www.jstor.org/stable/40587308>

Dolan, Kathleen. 2014. Gender Stereotypes, Candidate Evaluations, and Voting for Women Candidates: What Really Matters? *Political Research Quarterly* 67(1), 96-107. Saatavilla: <https://www.jstor.org/stable/23612038>

Giger, Nathalie; Holli, Anne Maria; Lefkofridi, Zoe & Wass, Hanna. 2014. The gender gap in same-gender voting: The role of context. *Electoral Studies* 35, 303-314. Saatavilla: <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2014.02.009>

Helimäki, Theodora; Sipinen, Josefina; Söderlund, Peter & von Schoultz, Åsa. 2023. Voting for a woman: ideology and gendered candidate choice in Finland. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 1-18. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202304193928>

Helimäki, Theodora & von Schoultz, Åsa. 2024. Ehdokas ja puolueäänestäminen. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina; Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.) *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella – Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Oikeusministeriö, 180-197. Saatavilla: <https://www.vaalitutkimus.fi/wp-content/uploads/2024/05/Paaministerivaalit-polarisaation-aikakaudella-Eduskuntavaalitutkimus-2023.pdf> viitattu 24.10.2024

Holli, Anne Maria & Wass, Hanna. 2010. Gender-based voting in the parliamentary elections of 2007 in Finland. *European Journal of Political Research* 49, 598-630.

Holli, Anne Maria. 2014. Sukupuoli, valta ja työnjako valiokunnissa. Teoksessa Raunio, Tapio ja Wiberg, Matti (toim.) *Eduskunta – Kansanvaltaa puolueiden ja hallituksen ehdoilla*. Helsinki: Gaudeamus, 132-149.

Huttunen, Janette & Sipinen, Josefina. 2024. Peilikuvaedustuksen toteutuminen eduskunnassa. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina; Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.) *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella – Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Oikeusministeriö, 342-366. Saatavilla: <https://www.vaalitutkimus.fi/wp-content/uploads/2024/05/Paaministerivaalit-polarisaation-aikakaudella-Eduskuntavaalitutkimus-2023.pdf> viitattu 24.10.2024

Kaakinen, Markus & Ellonen, Noora. n.d. Regressioanalyysi. Teoksessa Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

Ketokivi, Mikko. 2009. *Tilastollinen päättely ja tieteellinen argumentointi*. Helsinki: Hakapaino.

Leino, Mikko. 2022. Asuinympäristöt erilaistuvat, yhteiskunta polarisoituu: Kuinka alueellinen eriarvoistuminen ja asuinalueiden eriytyminen edistävät yhteiskunnan kahtiajakautumista? *Politiikka*, 64(3), 234-257. Saatavilla: <https://doi.org/10.37452/politiikka.119902>

McNabb, David E. 2021. *Research Methods for Political Science – Quantitative, Qualitative and Mixed Method Approaches*. New York: Routledge.

Mettler, Suzanne & Brown, Trevor. The Growing Rural-Urban Political Divide and Democratic Vulnerability. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 699(1), 130-142. Saatavilla: <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1177/00027162211070061>

Nummenmaa, Lauri. 2003. *Tilastolliset menetelmät*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Paloheimo, Heikki. 2024. Puoluevalinta eri äänestäjäryhmissä. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina; Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.) *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella – Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Oikeusministeriö, 124-162. Saatavilla: <https://www.vaalitutkimus.fi/wp-content/uploads/2024/05/Paaministerivaalit-polarisaation-aikakaudella-Eduskuntavaalitutkimus-2023.pdf> viitattu 22.11..2024

Pikkala, Sari. 2020. Naiset eduskuntavaaleissa ja sukupuolen merkitys äänestämässä. Teoksessa Borg, Sami; Kestilä-Kekkonen, Elina ja Wass, Hanna (toim.) *Politiikan ilmastonmuutos – Eduskuntavaalitutkimus 2019*. Oikeusministeriö, 80-102. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162429/OM_2020_05_SO.pdf viitattu 24.10.2024

Pitkin, Hanna F. 1967. *The Concept of Representation*. Berkeley: University of California Press.

Reingold, Beth. 2008. Women as office holders: linking descriptive and substantive representation. Teoksessa Wolbrecht, Christina; Beckwith, Karen ja Baldez, Lisa (toim.). *Political Women and American Democracy*. Cambridge University Press, 128-147.

Rosenthal, Cindy Simon. (1995) The role of gender in descriptive representation. *Political Research Quarterly* 48(3), 599-611. Saatavilla: <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.2307/449004>

Saarenmaa, Kaisa. 2021. Ruotsinkielisillä keskimääräistä enemmän lapsia – jo lähes puolet kaksikielisiä. Tilastokeskus. Saatavilla: <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/ruotsinkielisilla-keskimaaraista-enemman-lapsia-jo-lahes-puolet-kaksikielisia> (viitattu 7.10.2023)

Sipinen, Josefina, von Schoultz, Åsa & Pekola-Sjöblom, Marianne. 2022. Kuntavaaliehdokkaiden suhtautuminen sukupuolten tasa-arvoon. Onko naisten poliittisella edustuksella väliä? *Politiikka* 64(4), 347-377.

Suominen, Sakari. 2014. Maamme ruotsin- ja suomenkielisen väestön terveyserot. *Aikakauskirja Duodecim* 130(2), 161-167. Saatavilla: <https://www.duodecimlehti.fi/duo11446>

Tampereen yliopiston Tietoarkisto Aila. 2023. FSD3875 Eduskuntavaalitutkimus 2023. Saatavilla: https://services.fsd.tuni.fi/catalogue/FSD3875?tab=description&study_language=fi (viitattu 13.9.2024)

Tilastokeskus. 2004. Keski-ikä tulkinta on ongelmallista. Saatavilla: https://stat.fi/tup/tietoaike/tilaajat/ta_11_04_nieminen.html (viitattu 22.11.2023)

Tilastokeskus. 2023a. Eduskuntavaaleissa 2023 valituista 30,5% uusia edustajia. Saatavilla: <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8mvkksf10w10cvzsrw7172g> (viitattu 11.3.2024)

Tilastokeskus. 2023b. Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa 2 424 ehdokasta. Saatavilla: <https://stat.fi/julkaisu/cl8mtc631zy620dutmo93xkoc> (viitattu 27.10.2024)

Tilastokeskus. 2023c. 15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen, kunnan, sukupuolen ja ikäryhmän mukaan, 1970-2023. Saatavilla: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vkour/statfin_vkour_pxt_12bq.px (viitattu 9.11.2024)

Vasemmistoliitto. 2022. Vasemmistoliitto rakentaa reilua ja kestävästä yhteiskuntaa. Periaateohjelma. Saatavilla: https://vasemmisto.fi/wp-content/uploads/2022/06/periaateohjelma_A4.pdf (viitattu 7.10.2024)

Wängnerud, Lena. 2009. Women in Parliaments: Descriptive and Substantive Representation. *Annual Review of Political Science* 12(1), 51-69. Saatavilla: <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.11.053106.123839>

Zschirnt, Simon. 2011. The Origins & Meaning of Liberal/Conservative Self-Identification Revisited. *Political behavior* 33(4), 685-701. Saatavilla: <https://www.jstor.org/stable/41488882>